*Гроза І. М.,**старший викладач кафедри іноземних мов № 1
Національного університету «Одеська юридична академія»**Бабятинська Ю. О.,**викладач кафедри іноземних мов № 1
Національного університету «Одеська юридична академія»**Гусейнова К. С.,**викладач кафедри іноземних мов № 1
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. У статті розглянуті основні передумови та причини становлення англійської мови мовою міжнародної комунікації. Досліджено сфери розвитку, поширення мови та переваги англійської як мови міжнародного спілкування. Досліджено основні історичні процеси, що привели до становлення класичної англійської як міжнародної мови. Досліджено рівень вивченості мови в Україні, причини її актуалізації. Проаналізовані процеси та рушійні чинники процесу глобалізації англійської мови як мови офіційного спілкування.

Вивчено проблеми міжнародної комунікації та можливості їх вирішення завдяки становленню та поширенню англійської мови. Досліджено, як процес глобалізації англійської може вплинути на трансформацію культури у країні, у якій поширилась мова. Розглянуті позитивні та негативні чинники акумуляції англійської у двомовному лінгвістичному середовищі. Розглянуті граматичні особливості англійської та варіативність її вивчення для дослідження подальших перспектив поширення мови в інших мовних середовищах. Здійснено лінгвістичний аналіз англійської та проведено порівняльний аналіз з іншими мовами з метою виявлення актуальності вивчення саме англійської як мови міжнародної комунікації.

Досліджено вплив англійської мови на виведення міжнародної комунікації на новий, більш ефективний рівень. Розглянуті рівні та засоби міжнародної комунікації. Проведений їх аналіз, створена порівняльна характеристика з метою виявити найбільш ефективний інструментарій для розвитку міжнародної комунікації. Досліджено, як вивчення мови ефективно впливає на подальше вивчення культури носія мови. Розглянуто використання англійської в різних сферах міжнародної комунікації та її ефективність у зв'язку з поставленими завданнями, які існують перед мовою, що виступає як офіційний комунікативний критерій.

Ключові слова: міжнародна комунікація, глобалізація англійської мови, граматичний аналіз.

Постановка проблеми. Поняття «міжкультурна комунікація» увів американський антрополог Е.Т. Холм у 1950-х рр. Він уважав, що міжкультурна комунікація повинна проходити з використанням чинників міжкультурного спілкування. Практичні потреби вивчення міжкультурної комунікації виникли внаслідок бурхливого економічного розвитку багатьох країн і регіонів, революційних змін у технології, пов'язаної із цим

глобалізації економічної діяльності. Щільність та інтенсивність тривалих контактів між представниками різних культур значно зросли і продовжують збільшуватися. Вивчаючи проблеми міжкультурної комунікації, традиційно розглядають особливості взаємодії культур, водночас підвищений інтерес викликає їхня несхожість, оскільки знання про відмінності культурних систем допомагають подолати бар'єри, що перешкоджають ефективній взаємодії народів.

Будь-якій країні вигідно, щоб її мова була міжнародною. Будучи однією з найсильніших країн світу, Америка вела мовну політику саме в напрямі глобалізації своєї мови. І ключову роль відіграло саме те, що у Сполучених Штатах Америки з'явилося два винаходи – комп'ютер та Інтернет. Ці засоби миттєвого поширення інформації сприяли стрімкій глобалізації англійської мови. Процес вивів міжкультурну комунікацію на новий рівень. Усе більшої актуальності набувають дослідження в області міжкультурної комунікації. Основною метою є набуття та вдосконалення навичок міжкультурного спілкування між представниками різних культур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження англійської мови як міжнародної активно розвиваються наприкінці XX – на початку XXI ст. у зв'язку із стрімким поширенням мови засобами інтернет-зв'язку. Дослідник С. Карасьов вивчав англійську з погляду мови, яка здатна акумулювати в собі національні особливості використання мови. Лінгвіст Д. Крістал вивчає англійську мову як міжнародну в контексті бізнес-спілкування. Досліджує причини та наслідки становлення її у статусі пріоритетної в міжнародному діловому середовищі. Є. Сокур підтверджує та розвиває думку попереднього дослідника, доповнивши його теорію про збільшення популярності англійської мови в міжнародному бізнес-середовищі тезою про те, що це пов'язано із постійним зростанням кількості комінікантів у всьому світі та глобалізацією. Вплив глобалізації англійської мови на міжнародну комунікацію досліджували Р. Свиридон, В. Мамонтова, З. Габунія, Е. Улімбашева, Є. Пасіва, С. Шатилова та Г. Лозанова.

Метою статті є визначення історичних передумов становлення англійської мови як мови міжнародного спілкування, визначення національних особливостей уживання англійської мови різними народами, проведення аналізу наслідків поширення англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Зародження англійської мови як міжнародної почалося в XVII ст., коли Англія припинила бути країною, яку завойовують, і стала країною-завойовником, досягнувши в цьому успіху. Англійський флот був одним з найбільших у світі. Усі морські шляхи були підвладні англійцям. Велика частина суші – половина території Північної Америки, безліч країн Африки та Азії, Австралія, Індія – була під владою британської корони. Ще одна вагома причина, яка визначила використання англійської як міжнародної мови, – підкорення Америки. Англійці були не єдиними переселенцями. Крім англійської, в Америці говорили французькою, іспанською, німецькою, голландською [1, с. 231]. На початку XX ст. гостро постало питання про національну єдність: щось повинно було об'єднувати країну і людей, які в ній живуть. І англійська мова виступила сполучною ланкою.

У сучасній лінгвістиці існує три види міжкультурної комунікації: вербальний, невербальний, паравербальний. Коли йдеться про вербальну комунікацію, то мається на увазі саме мовне спілкування. Даний тип спілкування виражається в обміні ідеями, думками, інформацією, а також емоціями і переживаннями між співрозмовниками [2, с. 79]. У міжкультурній комунікації саме мова виступає основним засобом передачі інформації, досягнення взаєморозуміння між співрозмовниками. Невербальна комунікація відрізняється від вербальної засобами передачі інформації. У даному виді комунікації обмін відбувається закодованими повідомленнями: за допомогою рухів тіла, виразів обличчя, звукового оформлення висловлювання, а також використання всіляких матеріальних предметів, які оточують людину в момент спілкування. Третій тип комунікації – паравербальний. Цей тип комунікації ґрунтується на паралінгвістичних засобах, які використовуються у процесі спілкування, як-от інтонація, ритм, тембр [3].

Існує низка параметрів, за якими визначаються подібності та відмінності культур. Звичайно, знання мови нерозривно пов'язано зі знайомством із культурою мови, що вивчається, оскільки в мові знаходять відображення тільки ті поняття, які є значущими для носіїв даної культури і мови. Дослідник С. Карасьов стверджує, що у XXI ст. можлива поява нового лінгвістичного феномену – міжнародної англійської мови, що втілить у собі риси всіх національних варіантів англійської мови, чому сприяє поширення вживання англійської мови в таких сферах, як: засоби масової інформації, реклама, кіноіндустрія, поп-музика, туризм, міжнародний бізнес, міжнародна безпека (створення уніфікованих мовних систем Seaspeak, Emergency Speak, Airspeak), освіта, міжнародні комунікації. Також особлива роль на міжнародних конференціях, симпозіумах або нарадах належить англійській мові, яка є мовою міжнародної комунікації, загальним *lingua franca*, мовою-посередником для спілкування представників різних мовних спільнот. Один мільярд, тобто 20% від усього світового населення, говорить англійською мовою. Більше 75% міжнародного листування (листи, електронна пошта) і 90% інформації на сайтах Інтернету представлені англійською мовою [4, с. 143]. Англійська мова активно використовується в рекламі.

Як стверджує Д. Кристал, англійська стала мовою світового спілкування в області бізнес-комунікацій, оскільки ця мова спростила обмін повідомленнями між комунікантами,

кількість яких постійно зростає, по всьому світу. Примітно те, що в англійськомовних країнах у компаніях все більш популярним стає навчання співробітників лінгвістичним особливостям комунікації з іноземними партнерами з метою підвищення ефективності бізнес-контрактів [5].

Говорячи про особливу роль, яку відіграє англійська мова в міжнародній бізнес-комунікації, варто згадати, що англійська оголошена офіційною мовою міжнародних і міжнаціональних корпорацій. Приблизно 50% компаній в Європі спілкуються одна з одною англійською мовою. Як приклад, компанія Philips – голландська міжнародна компанія, у якій за мову спілкування була обрана англійська, а не голландська мова. Подібна ситуація спостерігається в німецькій компанії Porsche, де англійській мові віддали перевагу перед німецькою, незважаючи на те, що в компанії працює багато німців, а також на те, що німецька також є мовою світового спілкування [6, с. 311].

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що англійська мова стала найбільш значущою в міжкультурній комунікації. Жодна міжнародна сфера діяльності людини не проходить без «участі» англійської мови.

Історичне становлення англійської мови як міжнародної розпочалося в XVIII ст., сфера її поширення росте і зараз. Це пояснюється постійним стрімким процесом глобалізації світу через мережу Інтернет та глобалізацію інформації. Англійська мова як мова міжнародного спілкування акумулювала в собі національні особливості окремих народностей, але не втратила власної ідентичності.

Англійська змогла стати міжнародною й обійти в цій справі такі мови, як німецька, французька чи іспанська, завдяки легкості у вивченні, історичним передумовам і стрімкій глобалізації інформації.

Процес поширення мови є стрімким та невідворотним. Англійська проникла в усі сфери міжнародного бізнесу, культурного чи політичного інформаційного обміну та комунікації.

Література:

1. Габунія З., Улімбаєва Е. Міжкультурна комунікація як факт мови : навчальний посібник зі спецкурсу «Міжкультурна комунікація». Львів, 2005. 176 с.
2. Карасьов С. Глобалізація англійської мови і нові завдання методики її викладання. *Мова і міжкультурна комунікація* : матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції. Ростов-на-Дону : Видавництво ІУБіП, 2005. 81 с.
3. Англійська мова: міжкультурна комунікація. Версія 1.0 : навчальна програма дисципліни. Електронні дані (1 Мб). Харків : ІПК СФУ, 2008. URL: <http://files.lib.sfu-kras.ua>.
4. Сокур Е. Знання англійської мови – основа успішного розвитку професіонала у фінансово-банківському секторі. *Наука і сучасність*. 2014. № 31. 169 с.
5. Кристал Д. Англійська мова як глобальна. Москва, 2001. ISBN 5-7777-0114-0 (оригінал: English as a global language. Cambridge University Press, 1997. Second edition 2003).
6. Лозанов Г. Суггестопедія при вивченні іноземних мов. *Методи інтенсивного навчання іноземним мовам* / за ред. Т. Ушакової. Москва, 1973. 328 с.
7. Пасів Є. Комунікативний метод навчання іноземного мовлення. Москва, 1985. 208 с.
8. Шатилов С. Методика вивчення англійської мови. Москва, 1986. С. 103.

Hroza I., Babyatinskaya J., Guseinova K. The globalization of English in intercultural communication

Summary. The article deals with the basic prerequisites and reasons for English becoming a language of international communication. Areas of development, language spread and the benefits of English as a language of international communication are explored. The basic historical processes that led to the emergence of classical English as an international language are explored. The level of language learning in Ukraine and the reasons for its actualization are investigated. The processes and drivers of the globalization process of English as an official communication language are analyzed.

The problems of international communication and the possibilities of their solution due to the development and spread of English are studied. It is investigated how the process of globalization of English can also affect the transformation of culture in the country where the language is spread. Positive and negative factors of English accumulation in bilingual linguistic environment are considered. The

grammatical features of English and the variability of its study are examined to explore further perspectives of language spread in other linguistic environments. A linguistic analysis of English was conducted and a comparative analysis was conducted with other languages in order to identify the relevance of studying English itself as a language of international communication. The impact of English on taking international communication to a new and more effective level is explored. Levels and means of international communication are considered. Their analysis was conducted and comparative characteristics were created in order to identify the most effective tools for the development of international communication. It is investigated how the study of language effectively influences the further study of the culture of the native speaker. The use of English in various spheres of international communication and its effectiveness in relation to the tasks that exist before the language spoken as an official communicative criterion are considered.

Key words: international communication, globalization of English, grammatical analysis.